

UITGAVEN.

Voordrachten, enz. (zaal, sprekers, zangers, piano, enz.)	fr.	241 32
Volksbibliotheken (zalen, aankoop en inbinden van boeken, enz.)	"	1322 49
Bestuur (briefwisseling, drukkosten, bode, enz.)	"	799 67
Nederlandsche leergangen	"	1190 00
Totaal der uitgaven.	fr.	3553 48
Te kort in kas op 30 Juni 1896.	fr.	11 10

De Secretaris,
KAREL BOGAERD.

De Voorzitter,
A. GOFFIN.

De Schatmeester,
H. SYMAYS.

VERSLAG VAN HET BESTUUR DER AFDEELING NIEUPOORT.

(JULI 1895 — JULI 1896.)

I. Leden.

Met een waar genoegen durven we thans weer over ons ledental spreken. Sinds een paar jaar moesten wij, bij elk jaarlijksch verslag, eene vermindering van leden vaststellen; zulks waren we niet gewoon en dit griefde ons des te meer. Hopen wij dat die gebeurtenis van getalvermindering tot het verleden zal blijven behooren. Ons ledental belooft tot 144. Wij rekenen op de medehulp van al de leden om de Afdeeling op die baan te doen voortgaan, en weldra zullen wij ons ledental van vroegere jaren weer bereikt hebben.

II. Voordrachten.

Onze Afdeeling richtte drie concert-voordrachten in :

Op 20 October 1895, M. J. W. : *Werkersbelangen*.

Op 15 December, M. ALBERT THOORIS, advocaat te Brugge : *Na de verkiezingen. Licht en Donker*.

Op 9 Februari 1896, M. D'HONDT, van Gent : *Oude en nieuwe kunst*.

Op de laatste concert-voordracht werd voor de eerste maal ter stede eene boekentombola ingericht door de *Jonge Wacht van het W.-F.* van Gent, welke eenen waren bijval genoot.

Aan de drie knappe sprekers sturen wij onzen welgemeenden dank en geven hun de verzekering dat het door hen gestrooide zaad op geen onvruchtbaren grond gevallen is.

Gemelde voordrachten werden door zang en muziek opgeluisterd. Het steeds dienstwillig *Philharmoniek Genootschap*, van Nieupoort, de heeren J. DELANOYE, V. DE HAESE, E. DE WITTE, H. HOUBAERT, E. PINTÉ en TEIRLINCK, leden der maatschappijen *Arm in de beurs en van zinnen jong* en *Ste Cecilia*, van Veurne; H. VANDEN HOECK, E. CRIEL, DE GUCHTENAERE, VERVAENE en F. GOOSSENS, van Gent; H. BRAECKE, L. VAN ACKERE, L. VAN TOMME, H. DEVRY en H. DE SWARTE, van Nieupoort, leenden ons hunne medewerking. Aan allen onzen innigen dank.

Andere jaren hebben we een Kerst- ofwel een Meifeest onzen leden aangeboden; ofschoon zulke feesten zeer in den smaak der leden vallen en het Bestuur niet beter zou vragen dan ze elk jaar te mogen hernieuwen hebben we zulks, voor het verloopende jaar, niet kunnen doen omdat wij, nevens het lichaaamlijk genot, ook zorgen moeten voor het geestesgenot en de ontwikkeling van ons volk. Wij deden gedurende het verloopende bestuurjaar eene aanzienlijke uitgaaf voor den aankoop van boeken en onze drie voordrachten kosten ons nagenoeg 170 frank. Goede sprekers en zangers worden hoe langer hoe zeldzamer en des te hooger in hunne eischen. Daarom doen wij een oproep tot onze Nieupoortenaars, en raden hun aan zich op zang en muziek toe te leggen. Hier zijn elementen genoeg, welke de noodige bekwaamheid bezitten of alras zouden verkrijgen, wilden ze zich een weinig oefening gunnen.

III. Volksboekeringen.

Hoe groot het aantal onzer voorhanden zijnde boekwerken ook zij, toch vroegen de weetgierige lezers naar nieuwe werken. Wij hebben getracht hun voldoening te schenken en hebben daarom 56 nieuwe werken, 94 deelen uitmakende, voor onze boekeringen aangekocht.

Wij ontvingen van de heeren De Swarte 8, Billen 1 en van de Maatschappij « Tot Nut van 't Algemeen », van Amsterdam, 29 boekdeelen. Aan deze milde schenkers onzen hartelijken dank. Wij, van onzen kant, deden een geschenk

van een aantal boekwerken, welke wij in dubbel bezaten, aan de nieuw gestichte volksboekerij van Contich. Onze volksboekerijen van Lombartzijde en Keyem werden ook met tal van nieuwe boekwerken verrijkt.

Ziehier de beweging in onze drie boekerijen gedurende het voorbijziende jaar :

a) Boekerij van Nieupoort : uitgeleende werken 1504 — lezers 62.

b) Boekerij van Lombartzijde : uitgeleende werken 452 — lezers 62.

c) Boekerij van Keyem : uitgeleende werken 292 — lezers 43.

IV. Andere werkzaamheden.

Vergadering. Het was voor de aangewezenen afgevaardigden onmogelijk op de Algemeene Vergadering van 't Willems-Fonds op 20ⁿ October te Gent, tegenwoordig te zijn. Op denzelfden dag hadden wij eene concert-voordracht. Doch op de tweede Algemeene Vergadering te Antwerpen, op Pinksterenmaandag gehouden, was onze Afdeeling door de heeren De Swarte, Vande Sompel en Van Baeckel vertegenwoordigd.

Het zij ons hier toegelaten een woord van hulde en dank te uiten aan onze ijverige boekbewaarster : Mejuffer E. VAN EYGEN, van Keyem, waarschijnlijk de eenige vrouw, lid der maatschappij, met de zorgen eener boekerij gelast. Op onze concert-voordracht van 9 Februari ll. hadden wij het genoegen aan voornoemde juffer eenige boekwerken als geschenk in naam van het Algemeen Bestuur en, in onzen naam, eenen bloemtuil aan te bieden.

De erkentelijkheid maakt het ons eenen plicht in dit jaarverslag ook eene bijzondere hulde en eenen welgemeenden dank te brengen aan den heer A. Van Lede, thans leeraar aan de Staats middelbare school te Brugge, voor de vele diensten aan onze Afdeeling bewezen, 1° als secretaris en 2° als archiefbewaarder.

Verzamelingen. Onze muziekverzameling is met eenige nummers en onze boekenzaal met een portret verrijkt.

V. Rekening over het dienstjaar 1895-1896.

ONTVANGSTEN.

Aandeel in de bijdragen der leden	fr.	359 50
Buitengewone toelagen van het Alg. Bestuur	"	200 00
Verskillende ontvangsten (opbrengst van bussen, enz.).	"	132 19
Totaal der ontvangsten	fr.	691 69

UITGAVEN.

Voordrachten, enz. (zaal, sprekers, zangers, piano, enz.).	fr.	348 24
Volksbibliotheken (zalen, aankoop en inbinden van boeken, enz.)	"	175 80
Bestuur (briefwisseling, drukkosten, bode, enz.)	"	142 60
Toelage aan den Bond van de oud-leerlingen der middelbare scholen van Nieupoort.	"	50 00
Te kort op 12 Juli 1895	"	60 96
Totaal der uitgaven	fr.	777 60
Te kort op 12 Juli 1896.	fr.	85 91

De Secretaris,
G. VAN DE SOMPEL.

De Voorzitter,
P. DE SWARTE.

VERSLAG VAN HET BESTUUR DER AFDEELING AARSCHOT.

(JULI 1895 — JULI 1896).

I. Leden, Voordrachten, enz.

Onze Afdeeling gaf dit jaar twee feesten, en telken male verwierven deze den grootsten bijval.

De opkomst was zelfs zoo talrijk geworden, dat wij genoodzaakt zijn geweest om een gering inkomgeld op onze concerten te vergen, ten einde den toeloop wat te doen verminderen.

Wij bevinden ons zeer wel met dien maatregel, en het Bestuur is van gedachte van hem in voege te houden.

De toegang is vrij voor de leden van het Willems-Fonds, alsook voor de leden der vrijzinnige maatschappijen onzer stad, en twintig centimen inkomgeld voor de andere personen

Rekening over het dienstjaar 1895-1896.

ONTVANGSTEN.

Saldo vorig jaar	f	3 70
Aandeel in de bijdragen der leden na aftrek der kosten van overmaking	"	11 25
Samen	f	14 95

UITGAVEN.

Subsidie aan de plaatselijke afdeeling <i>Floralia</i> der « Maatschappij tot Nut van het Algemeen »	f	10 00
Diverse uitgaven	"	0 25
Samen	f	10 25
Batig saldo	f	4 70

De Secretaris-Penningmeester,
F. ZIJLSTRA.

AFDEELING NIEUPOORT.

Verslag der Concert-Voordracht van den 18 October 1896, ter gelegenheid van het twintigjarig bestaan der Afdeeling.

Het Bestuur der Afdeeling had besloten dezen twintigjarigen strijd op Vlaamsch gebied plechtig te vieren door een concert-voordracht, banket en dansfeest. Men zou juist te 4 uren aanvangen met het concert. Gansch de benedenzaal was ingenomen door de leden van het Willems-Fonds met hun vrouwen en kinders; zelfs verscheidene leden der omliggende gemeenten hadden den oproep der Afdeeling beantwoord. — Volgens oud gebruik opende de Philharmonie het feest door het spelen van haar lijfstuk, dat kunstvol uitgevoerd werd en buitengewonen bijval genoot.

Het 2de punt van het programma werd behandeld door den heer Voorzitter P. De Swarte, die in eene kernachtige wel doordachte redevoering, den strijd van de Afdeeling Nieupoort afschilderde. Zijne rede werd menigmaal door het handgeklap der aanhoorders, die met bijzondere belangstelling de geschiedenis van hunne Afdeeling vernamen, onderbroken.

Philips Van Artevelde werd door den heer Bulteel, zanger te Gent, met eene krachtige mannenstem kunstig gezongen; zijne machtige tonen dreunden door de ruime zaal en maakten diepen indruk op de aanwezigen.

De heer Eugene Van Damme, insgelijks van Gent, verwierf ongemeenen bijval met zijne recht boertige alleenspraak: *Ik blijf Vlaming*. Vele fijne schertsen kwamen er in voor tegen de verfransching; zij waren zoo geestrijk en kluchtig dat het publiek zich niet kon weerhouden zelfs gedurende hunne uitvoering ze langdurig en luidruchtig toe te juichen.

Nummer 10, solo voor clarinet was aangeteekend voor den heer L. Puppynck, 1^a prijs van het conservatorium te Gent, een jong kunstenaar van Veurne die door zijne behendigheid en vlugheid in het spel, door zijne juiste, moeilijke en gevoelvolle muziek de gansche zaal in verrukking bracht.

De heer Emile Wuilliaume, van Gent, dien wij reeds vroeger in andere omstandigheden hadden leeren kennen door zijne fijne keus van bevallige volksdeuntjes trok zich weder bijzonder wel uit den slag met zijn kluchtlied *Margarine* en bewees eens te meer dat hij met recht onder de bekende kluchtzangers van Gent mag gerekend worden.

Tusschen het 1^e en 2^e deel werd het woord genomen door den heer Dr P. Tack, van Antwerpen, die handelde over den huidige toestand der liberale partij in België. Zijne redevoering was goed samengevat, voorgedragen in zuiver vloeiend Nederlandsch en werd door de aanwezigen met veel belangstelling aangehoord. Hij wees op de oorzaken van den tijdelijken ondergang der vrijzinnige partij en toonde de middelen aan om dit verval te keer te gaan; in gepaste bewoordingen deed hij klaar en duidelijk uitschijnen dat de liberale partij de eenige onafhankelijke is, gesteund op gezonde principen. In tegenstelling met de socialistische en katholieke partijen, welke gebonden zijn de eene door haar economisch stelsel en de tweede door het dogma; de liberale partij moet en zal herleven, zij alleen is in staat het algemeen welzijn van de menschheid te bewerken. Het onderwerp, alhoewel min of meer afgetrokken, werd door het publiek begrepen en na de slotrede levendig toegejuicht.

Na de tusschenpoos en bij de opening van het 2^e deel van

het concert nam de heer J. Vercoullie, Algemeen Secretaris-Schatmeester van het Willems-Fonds, die met den schrijver der Afdeeling Nieupoort door het Algemeen Bestuur afgevaardigd was, het woord om aan de tegenwoordig zijnde personen het hooge doel van het Willems-Fonds te herinneren en hen aan te wakkeren de krachtige werkzaamheid van de Afdeeling Nieupoort steeds hulp te verleen en te ondersteunen, daar slechts aanhoudend en verstandig werk goede vruchten kan afwerpen. In eene welgelukte vergelijking deed hij het publiek begrijpen, dat de werking van het Willems-Fonds tegenover de onwetendheid en het bijgeloof mag vergeleken worden met den arbeid van den visscher of den zeeman, die dagelijks moet kampen tegen de woeste wilde zee voor een schamel stukje brood.

De strijd van den mensch tegen de zee verslindt vele krachten, kost vele levens, maar wie zegt ons dat de kunst van den ingenieur niet eens schepen zal bouwen die niet kunnen vergaan, evenals ze nu reeds berekeningen maakt om de groote zeewegen te verlichten als Parijsche boulevards? Dan zal de mensch meester zijn over de zee; zoo ook zal onze strijd, hoe moeilijk hij weze, als bij maar aanhoudend en vastberaden is, ons heerschappij geven over den onmetelijken oceaan van de onwetendheid en het bijgeloof.

Die vergelijking was zoo treffend, die taal zoo sierlijk en zoo boeiend dat meestal de aanhoorders gemoedelijk aangedaan waren en verscheidene malen luidruchtig deze aanspraak onderbraken.

Het muzikaal gedeelte werd voortgezet door de zooeven genoemde liefhebbers van muziek en kunst en al de opgevoerde stukken genoten den ruimsten bijval; het einde van het concert volgens het oud en heilig gebruik sloot met het *lied van het Willems-Fonds* begeleid door den heer Hoefman, een echt verdienstelijk klavierspeler, en medegezongen door het gansche publiek dat opgeruimd en blij van geest krachtig zijne stem deed weergalmen.

Daarmede was het feest nog niet ten einde. Zooals reeds werd aangestipt, zou deze heuglijke dag niet voorbijgaan zonder een banket en dansfeest. Ruim vijftig leden hadden voor het feestmaal, dat in het Gasthof « l'Espérance » zou plaats hebben, ingeschreven, waaronder de vrouwen talrijk

vertegenwoordigd waren hetgeen wij met groote voldoening vaststellen. Om 8 uren was iedereen op zijn post aan tafel. De spijzen en de wijn waren goed en smaakten lekker.

De eerste heildronk werd voorgesteld door den heer Voorzitter aan den algemeenen Voorzitter, de ziel van het Willems-Fonds, den heer Julius Vuylsteke, die ongelukkiglijk om gezondheidsredenen in ons midden niet kon aanwezig zijn; aan den heer Van Driessche, één der stichters onzer Afdeeling, den moedigen overtuigten Vlaamschen strijder en vriend welke in menigvuldige omstandigheden ons ter zijde heeft gestaan wanneer het er op aankwam de gegronde grieven der Vlamingen bekend te maken; aan den heer en vriend Achiel Van Lede welke door den rouw zijns vaders belet was zich bij onze feestelijkheden te vervoegen, den gewezen secretaris welke zich steeds zoo ijvervol en getrouw van zijne menigvuldige plichten heeft gekweten; aan het Algemeen Bestuur van Gent vertegenwoordigd door onzen vriend, den heer J. Vercoullie; aan de Koningin, Prinses, Koning en Prins; aan de tegenwoordige vrouwen welke door hunne tegenwoordigheid bewijzen dat zij belang stellen in het streven van het Willems-Fonds; en aan den heer Gommers, een onzer oude leden, welke zich insgelijks per brief doet verontschuldigen! Deze heildronk werd langdurig en luidruchtig toegejuicht.

De heer J. Vercoullie vraagt het woord om den achtbaren, onvermoeibaren en ijervollen strijder, onzen Voorzitter, den heer P. De Swarte, openlijk hulde te brengen. Overal onderscheidt hij zich in de verdediging der Vlaamsche belangen; altijd is hij de eerste en de laatste op vergaderingen, voordrachten en feesten, steeds even belangloos, enkel gedreven door den plicht; zijn werk is standvastig en onverpoosd en zonder overdrijving mag men zeggen dat hij het lichaam en de ziel is van de Nieupoortsche Afdeeling, die als voorbeeld mag aangestipt worden in de Jaarboeken van het Willems-Fonds. De heer Vercoullie besloot met te drinken op den voortdurenden bloei van het Nieupoortsche Willems-Fonds en van zijnen Voorzitter. De gansche zaal begroette deze rede door langdurig handgeklap.

De Secretaris geeft onmiddellijk daarna lezing der brieven aan de Afdeeling toegestuurd door de heeren Van Driessche,

Van Lede en L. Gommers en stelt een heildronk voor op de gezondheid der heeren De Brauwere-Kesteloot, ondervoorzitter der Afdeeling Nieupoort, en L. Houvenaghel, welke insgelijks medestichters zijn der Afdeeling en gedurende 20 jaren onder het geleide van hunnen Voorzitter onafgebroken de belangen van het Willems-Fonds hebben voorgestaan, de eerste als bestuurlid, de tweede als bestuurlid en voorbeeldig bibliothecaris; in deze hoedanigheid hebben zij menigvuldige onschatbare, misschien al te veel miskende diensten bewezen aan onze Nieupoortsche Afdeeling en hebben zij recht op onzen welgemeenden dank. Wij hopen het genoeg te hebben binnen vijf jaren, ter gelegenheid van ons 25-jarig bestaan, meer breedvoerig die diensten te kunnen herinneren. Onze woorden verwierven de algemeene goedkeuring en werden door handgeklap bekrachtigd. — De heer De Brauwere-Kesteloot bedankt den heer Secretaris in zijnen persoonlijken naam en in dien van M. Houvenaghel voor den lof hun toegestuurd. Hij vindt dien onverdiend, zeggende dat zij enkel gehandeld hebben uit liefde voor de Vlaamsche taal en hare rechten, uit plichtgevoel, en dat zij zullen voortgaan op dien weg om het edel doel in het Artikel I van de Grondslagen van het Willems-Fonds vervat, getrouw na te leven. Luidruchtige toejuichingen vallen den spreker te beurt.

Het uur breekt aan, om aan het dansfeest te denken en stoetsgewijze vertrekt men opgeruimd naar het lokaal van het Willems-Fonds. — Of er geflikkerd werd, of er geestdrift heerschte in de ruime zaal, waar er dien dag zooveel goed werk voor en door het Willems-Fonds verricht was, hoeft ternauwernood gezegd te worden. Men danste tot 's morgens vroeg en menig een keerde gelukkig huiswaarts, den wensch uitdrukkende dat de Afdeeling van het Willems-Fonds te Nieupoort nog vele zulke vreugdevolle dagen in haar geschiedboek moge neerschrijven.
